

Társadalomismeret és jelenismeret 2017

1. Az egyén identitása az erkölcs, a jog, a hagyományok és a szokások tükrében
2. Az országgyűlés jogalkotói szerepe – a választási rendszer
3. A Magyar Alkotmány (Alaptörvény) szerepe és tartalma, módosításai, az Alkotmánybíróság feladata, működése
4. Az igazságszolgáltatás folyamata, részvevői
5. A Magyarországon élő történelmi nemzetiségek és etnikai kisebbségek aránya a többséghez viszonyítva, földrajzi elhelyezkedése, jellemzői, szervezeteik tevékenysége
6. A települési önkormányzatok feladatköre, szervezeti felépítése, költségvetése
7. A munka világa
8. Az alapvető emberi és polgári jogok és az azokhoz társuló köteleességek
9. Demográfiai folyamatok a világban és Magyarországon
10. A család fogalma és szerepe napjainkban, családtípusok jellemzői
11. A kisközösségek kultúrateremtő szerepe illetve közösségek zárt világának megítélése
12. A földrajzi, társadalmi rétegződés okai, következményei, mutatói Magyarországon
13. A szegénység mutatói, jellemzői, egyéni és társadalmi következményei
14. Társadalmi változások – trendek és tendenciák - a XXI. századi Magyarországon
15. A női munkavállalás lehetőségei, egyéni és társadalmi problémái, következményei
16. Az információs társadalom jellemző jegyei
17. A migráció és társadalmi hatásai Európában
18. A mediatisált társadalom
19. A fenntartható fejlődés, mint gazdasági, társadalmi, politikai cél. Hazai és nemzetközi együttműködések
20. A gazdasági növekedés és a környezetkárosítás összefüggései, a károkozás leküzdésének módjai

Gazdasági ismeretek 2017

1. A vállalkozások csoportosítása méret, tevékenységi kör, vállalkozási forma szerint
2. Egy kisvállalkozás alapítása (ötlet, terv, piac, források)
3. Vállalkozói tulajdonságok, a vállalkozók feladatai különböző méretű vállalkozásokban
4. A vállalkozás stratégiai tervezése
5. A költségvetés. A költségvetési hiány okai, veszélyei, pozitív és negatív következményei
6. Kereslet-kínálat, piaci ár
7. Gazdálkodási formák: hagyományos, terv- és piacgazdaság
8. Adók, (személyi jövedelemadó, ÁFA, társasági adó, helyi adók) és gazdasági hatásaik
9. A marketingtervezés és a marketingstratégia
10. Marketing főbb összetevői és jellemzői
11. Makrogazdasági mutatók – GDP/GNP
12. A fogyasztók vásárlási szokásai, döntéseiknek meghatározói, fogyasztóvédelem
13. A nyugdíjrendszer
14. A külkereskedelem fajtái, lehetőségei, veszélyei és korlátai
15. A pénz fogalma, kialakulása, története
16. A Nemzeti Bank gazdasági feladatai és lehetőségei
17. Az európai gazdasági integráció története és jellemzői
18. A hitelek fajtái, a hitelezés kockázatai
19. A munkaerőpiac jellemzői hazánkban és az Európai Unióban
20. A humán tőke szerepe a piacgazdaságban

A témakörökhöz ajánlott irodalom:

- 12. osztályos történelem tankönyvek,
- az Alkalmazott Közgazdaságtan tankönyv (könyvtár),
- a 10. osztályos társadalomföldrajz tankönyvek és
- az nkp.hu oldal digitális tananyagai

Projekttémák

1. „Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!”

- Mutassa be, hogyan gyakorolhat hatást a háztartások környezetkímélő és/vagy környezetterhelő fogyasztási magatartása a globális környezetre!
- Szervezzen az iskolájában vagy lakókörnyezetében tájékoztató előadásorozatot a környezetkímélő fogyasztási szokásokról!

2. Segíthetsz te is!

- Ismertesse a szegénység okait, fajtáit, társadalmi hatásait! Mutassa be az egyén és a közösség cselekvési lehetőségeit a szegénység elleni küzdelemben!
- Az önkormányzat vagy más szakirányú intézmény segítségével tárja fel, hogy lakókörnyezetében milyen támogatásra szorulók élnek! Szervezzen számukra adománygyűjtő akciót!

3. Közöm van hozzá! Önkormányzatiság az iskolában

- Mutassa be, hogyan működik a diákönkormányzat a magyar középiskolákban! Milyen jogok illetik meg a diákönkormányzatokat, és milyen kötelességeik vannak?
- Készítsen riportot diákönkormányzatok tagjaival, vezetőivel, patronáló pedagógusaival a tevékenységükről!

Útmutató a projektkészítéshez

Általános szabályok

A projekttémák kiírt alpontjai orientáló, segítő jellegűek. A vizsgázó feladata, hogy az általánosan megfogalmazott témát valamelyik megjelölt irányba (akár az egyik, akár a másik, akár mindkét alpont szerint) kibontsa, konkretizálja és az általa választott műfajban elkészítse.

A vizsgázót projektmunkájának elkészítésében konzulens segíti. **Az a vizsgázó, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban saját maga gondoskodik konzulensről, a tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázó konzulense automatikusan szaktanára.**

Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadnia a vizsgát szervező intézményben, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A projektkészítés közben készült jegyzeteket, vázlatokat, nyersvázlatot, meghívókat, fényképeket és bármilyen más a vizsgázó által kiválasztott dokumentációt a vizsgázó portfólióba rendezi. A portfólió az elkészült projektmunka mellékletét képezi.

A konzulens feladata, hogy az önálló témaválasztás után legalább 3 konzultáció alkalmával irányítsa a vizsgázót a feladat elkészítésében, a munkafolyamatról készült munkanaplót ellenőrizze, végül pedig a munka folyamatát a megadott szempontok szerint értékelje.

Amennyiben a konzulens és a javító tanár nem azonos, akkor a konzulens a projekt készítés folyamatát a megadott szempontok szerint szövegesen értékeli. Az elkészült projektmunkát és a munkanaplót aláírásával és dátummal kell ellátnia.

A projektkészítés lehetséges műfajai

A projektek megvalósulását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg.

- Írásos dolgozat típusú projekt
- Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt
- Szervezésen alapuló projekt

Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, esettanulmányt, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, kérdőíves felmérés elemzését, értékelést, publicisztikai típusú riportot, iskolaújságban megjelenő cikksorozatot.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek és a vizsgához méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül, 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal, kb. 10-12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12-15 oldal.

Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, egyéb audiovizuális interjút, riportot, fotósorozatot, faliújságon tematikus képsorozatot, faliújság-sorozatot.

A projekt terjedelme akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha az iskolarádió, illetve televízió részére készített műsor legalább 3-5 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3-5 részből áll, a film legalább 5-20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10-15 képből áll. A projekt elbírálásának feltétele, egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezését (pl., vitasorozat), az iskolán kívüli közéleti akció szervezését (pl., környezetvédelmi akció), a jótékonyági rendezvény lebonyolításában történő részvételt vagy annak megszervezését soroljuk.

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő, akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy az eléri a 30-35 órát. A projekt elbírálásának itt is feltétele, egy 3-5 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Megjegyzés: A fenti műfajok bármilyen kombinációban történő alkalmazása elképzelhető.

A projektmunka elkészítésének ajánlott menete

- a téma kiválasztásához szükséges (esetleges) megbeszélés
- a téma kiválasztása után hipotézis vagy célkitűzés kialakítása
- bibliográfia készítése - a fontos irodalmak kiválasztása
- tervzet készítése a munka részeire, illetve a munka ütemezésére vonatkozóan
- részfejezet készítése
- a nyers változat elkészítése, leadása
- bírálat
- korrigálás
- végleges produktum leadása

A projektmunka értékelése

Az elkészült projektmunka értékelése központilag készült javítási-értékelési útmutató alapján, az alábbiak figyelembevételével történik.

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy a javító tanárnak (szaktanárnak) bírálnia kell egyrészt a projektkészítés folyamatát (30 pont), másrészt pedig az elkészült projekt tartalmát (50 pont) is.

Amennyiben a konzulens és a javítótanár nem azonos, akkor az elkészítés folyamatáért járó 30 pont megítélése a konzulens szöveges értékelése és a munkanapló figyelembevételével történik.

A projektkészítés folyamatának (30 pont) értékelési szempontjai:

- A vizsgázó önálló részvétele a projektkészítésben 2 pont - önálló témafeldolgozás
- A konzultációkon való aktív részvétel 4 pont

- konzultációkon való aktív részvétel
- pontos felkészülés az elemzés,
- értékelés,
- összegzés elkészítéséhez
- Információk kezelése, probléma-felismerés, problémamegoldás képessége, széles körű alkalmazási ismeretek 14 pont
  - munkanapló folyamatos vezetése
  - portfólió bemutatása
  - hipotézis vagy célkitűzés írásban való megfogalmazása, témaválasztás indoklása
  - munka ütemezésére vonatkozó tervzet készítése
  - konzultációkon megbeszélte határidők betartása
  - nyersvázlat, illetve részfejezet elkészítése
- Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás 10 pont - személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban
  - a konzulenssel és más érintett személyekkel való jó együttműködés
  - a szakirodalom megértése, értő feldolgozása
  - a munkanapló, a tervzet tartalma logikusan felépített, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat

Az egyes műfajcsoportokba tartozó projektmunkák tartalmáért járó 50 pont megítélése az alábbiak szerint történik:

- *Az írásos dolgozat* tartalmi követelményének hibátlan teljesítésével maximum 50 pont adható.
- *A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információ-forráson alapuló projekt* tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (10 pont) és a kész vizsgamunka (40 pont) együtt számít.
- *Szervezésen alapuló projekt* tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (30 pont) és maga a rendezvény (20 pont) szintén együtt értékelendő.

Megjegyzés: Amennyiben a javító tanár és / vagy a vizsgabizottság észrevételezi, hogy az elkészült projektmunka más személy szellemi terméke, akkor a 100/1997 (VI. 13.) Kormányrendelet 25 §. (3) bekezdése és a 29. §-a alapján kell eljárni.

A projektmunka megvédése (20 pont) a szóbeli vizsga egyik részeleme.

Munkanapló

Tanár: Kunos Nóra

Tanuló: .....

Téma: .....

Dátum	A részfeladat megnevezése	Nehézségek, döntések, problémák	Személyes élmény, vélemény	Következtetések, új célok

Lezárva: Miskolc, 2017. ....

.....
tanár

.....
tanuló

Konzultációk jegyzőkönyve

Tanár: Kunos Nóra

Tanuló: .....

Téma: .....

Sorszám	Időpont	A megbeszél munkafázis leírása	Javaslatok a téma további feldolgozásához	Diák aláírás	Tanár aláírás

Lezárva: Miskolc, 2017. ....

.....
tanár

.....
tanuló